

Компетентнісна підготовка майбутнього вчителя біології

Сучасне життя висунуло суспільний запит на виховання творчої особистості, здатної самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі і нестандартні рішення.

Останнім часом щораз більше вчених у своїх дослідженнях, пов'язаних з проблемою професійної підготовки майбутнього вчителя, використовують компетентнісний підхід, що є виправданим, оскільки саме компетентність є важливішим показником професіоналізму, готовності людини до здійснення тієї чи іншої діяльності.

Педагогічна компетентність майбутнього вчителя – це єдність його теоретичної і практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності.

Перехід до нових стандартів компетентнісно-орієнтованої освіти зумовлює реалізацію інноваційних підходів до професійної підготовки майбутнього вчителя біології.

Компетентність майбутнього вчителя біології можна трактувати як сукупність різнобічних знань про природу, будову та життєдіяльність живих організмів, практичних навичок з охорони природи, вмінь здійснювати природоохоронну роботу.

Підготовка компетентного вчителя біології включає в себе різні види компетентностей:

- соціальна компетентність (це комунікативні навички вчителя, вміння працювати в команді, вміння поведінки в соціумі, мотивації до захисту та збереження природи);
- інформаційна компетентність (майбутній вчитель біології повинен володіти інформаційними технологіями, добувати інформацію з різних

джерел – довідкової, енциклопедичної, науково-популярної, художньої літератури, періодичної преси, недрукованих засобів масової інформації, комп'ютерних баз даних, Інтернету; вчитися виділяти головне, поєднувати різні джерела інформації, впорядкувати свої знання; вміти використовувати нові інформаційні технології та швидко адаптується до їх змін);

- психолого-педагогічна компетентність (учитель має бути здатним до використання психологічних, педагогічних та біологічних знань в організації взаємодії в освітній діяльності);
- інтелектуальна компетентність (майбутній вчитель біології має брати участь у науково-дослідній роботі з біології працювати з науковою літературою, вміти користуватися визначниками рослинного і тваринного світу, Червоною книгою);
- методична компетентність (майбутній педагог повинен знати методику викладання біології, педагогіку як основу професіоналізму, педагогічні технології, вміти проводити нестандартні та інтерактивні уроки, організувати дослідницьку роботу відповідно до теми уроків з біології);
- загальнокультурна компетентність (вміння майбутнього вчителя біології аналізувати та оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдських цінностях, визначати толерантну поведінку щодо оточуючого середовища);
- фахова компетентність (знання програм і підручників з природничо-наукових предметів, знання змісту і принципів побудови шкільного курсу біології);
- управлінська компетентність (вміння організувати власну діяльність та діяльність учнів у навчально-виховному процесі, оцінювати педагогічний процес і його результати).

Таким чином, компетентний біолог має володіти системою знань про природу рідного краю, про анатомічну будову, морфологічні особливості, класифікацію та різноманітність рослинного та тваринного світу, закономірності їх взаємодії, особливості поширення живих організмів, їхнє значення у біосфері та житті людини, необхідність їх раціонального використання і охорони; про основні закономірності росту й розвитку організму, особливості будови і життєдіяльності організму людини в різні вікові періоди.

Такий фахово-компетентний педагог викладає предмети природничого циклу з урахуванням найновіших досягнень біології логічно, послідовно формує творче, аналітичне мислення, почуття відповідальності за стан природи, розвиває в них прагнення охороняти природу, потребу й уміння самостійно поповнювати свої знання, здійснює дослідницькі пошуки в галузі природничих наук.

Отже, компетентнісний зміст підготовки майбутнього вчителя біології є підтвердженою гіпотезою про те, що врахування сучасних аспектів професійної підготовки вчителя, професійна адаптація вчителя біології, методична підготовка вчителя біології при вивченні біологічних дисциплін та психокорекція особистих якостей вчителя дає можливість повністю сформувати професійні якості майбутнього вчителя біології та бути готовим до педагогічної професії.